

Raad van State, afdeling administratie.A R R E S T
-----

nr. 33.360 van 9 november 1989
in de zaken A. 25.693/VII-3256
A. 26.257/VII-3429.

Verzoekende partijen :

- I. n.v. Ets. Edmond MEERT,
in vereffening,
die woonplaats kiest bij
Advocaat J. DYCK,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Mechelsesteenweg 210 A,
- II. 1. André MEERT,
2. Petra KAMMLER,
3. n.v. Ets. Edmond MEERT, in vereffening,
die woonplaats kiezen bij
Advocaat J. DYCK,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Mechelsesteenweg 210 A

Verwerende partij :

de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de
Vlaamse Executieve,
thans het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de
Vlaamse Executieve,
vertegenwoordigd door Adjunct-rechtskundig adviseur
J. WENS.

DE RAAD VAN STATE, VIIe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat de n.v. Etablissements Edmond MEERT, in vereffening, op 2 november 1979 heeft ingediend om de vernietiging te vragen van het door de Minister van de Nederlandse Gemeenschap genomen besluit van 5 september 1979 houdende vaststelling, met toepassing van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, van het ontwerp van lijst van volgende voor bescherming vatbare monumenten :

- het "kasteel 'Hof ter Saksen' met brug (inclusief leuning) en de arduinen bollen langs de oprit, alsook de gietijzeren lantaarnpalen", gelegen te Beveren (Waas), en bekend ten kadaster aldaar Sectie D, perceelnummer 718;
- de bijgebouwen (oude delen) van voormeld kasteel, bekend ten kadaster Beveren (Waas) nrs. 703 g (deel) en 709 c (deel);

Gezien het verzoekschrift dat André MEERT, Petra KAMMLER en de n.v. Etablissements Edmond MEERT, in vereffening, op 12 mei 1980 hebben ingediend om de vernietiging te vragen van het koninklijk besluit van 7 februari 1980 houdende bescherming, respektievelijk rangschikking,

- als monument, met toepassing van de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976, van het kasteel "Hof ter Saksen" (gevels en bedaking);
- als landschap, met toepassing van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, van het kasteelpark van het "Hof ter Saksen" en de aanpalende landerijen te Beveren (Waas) en bekend ten kadaster : Beveren (Waas, 2° afdeling, artikel 4286, sectie D, de perceelnummers 700E, 721B, 721C, 722, 720B, 725, 701B, 700F, 695, 694, 689, 698B, 720C, 707, 717, 700D, 710A, 711A, 712A, 719C, 719E, 713A, 713B, 713C, 714B, 715D, 703F, 703G, 716B, 716C, 709C, 709/2A, 682B, 719D, 686C, 708A en 718, 678I, 679A, 681A, 680, 683A, 684A, 685C, 687A en 688A en 678F;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag over de zaken opgemaakt door Auditeur J. HUBREGTSEN;

Gelet op de beschikking van 4 september 1985 tot voeging van de zaken;

Gelet op de beschikking van 4 september 1985 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van de dossiers gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van de verwerende partij;

Gelet op de beschikking van 22 september 1989, waarvan aan partijen op 2 oktober 1989 kennis is gegeven en waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 19 oktober 1989;

Gehoord het verslag van Staatsraad M. VRINTS;

Gehoord de opmerkingen van Adjunct-rechtskundig adviseur J. WENS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur J. HUBREGTSEN;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de verzoekende partijen bij brief van 27 november 1985, bij monde van hun raadsman, hebben laten weten de annulatieberoepen enkel te handhaven met betrekking tot de percelen genoemd op blz. 60 van het auditoraatsverslag, zijnde dat deel van de hun toebehorende bij de bestreden besluiten beschermde goederen dat niet begrepen is in het, inmiddels aan de gemeente Beveren verkochte eigendom; dat die mededeling dient begrepen te worden als een afstand van het geding in de eerste zaak en als een gedeeltelijke afstand van het geding in de tweede zaak; dat niets zich verzet tegen de toewijzing ervan; dat het tweede annulatieberoep nog enkel betrekking heeft op de rangschikking als landschap van de percelen sectie D, nrs. 678 f, 678 i, 679 a, 681 a, 680, 683 a, 684 a, 685 c, 686 c, 687 a, 688 a, 689, 694, 695, 698 b, 700 e, 700 f, 701 b, 725, 720 c, 720 b, 721 b, 721 c en 722;

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat de onroerende goederen die bij het bestreden besluit (als monument of) als landschap werden beschermd of gerangschikt in het gewestplan "Sint-Niklaas-Lokeren" kaartblad Beveren 15/2, zijn opgenomen in parkgebied, dat ingeval van vernietiging van het bestreden besluit deze goederen onder "gelijkaardige verbodsbepalingen vallen", dat verzoekers derhalve niet doen blijken van een belang;

Overwegende dat de gronden in geding door het gewestplan zijn bestemd tot agrarisch gebied; dat de exceptie feitelijke grondslag mist;

Overwegende dat in een vijfde middel o.m. de schending wordt aangevoerd van artikel 6, eerste lid, van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, doordat het tweede bestreden besluit de rond het park van het kasteel gelegen landerijen als landschap rangschikt, zonder dat die gronden een eigen -nochtans bij die wetsbepaling vereiste- historische, esthetische of wetenschappelijke waarde vertonen;

Overwegende dat de verwerende partij antwoordt dat de historische en esthetische waarde van het landschap dat het kasteel omringt voldoende blijkt uit het advies dat de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen op 13 december 1979 over de voorgenomen rangschikking uitbracht; dat de verwerende partij daaraan toevoegt in de laatste memorie :

" De Heer Auditeur meent dat het vijfde middel eveneens gegrond is in zoverre artikel 2 van het bestreden besluit de percelen gelegen ten oosten en ten zuiden van de dreven (de zogenaamde 'bufferzone') mede als landschap heeft gerangschikt (...).

" Bovendien kan men uit geen enkel stuk van het administratief dossier redelijkerwijze afleiden dat de percelen gelegen ten oosten en ten zuiden van de dreven louter als bufferzone bedoeld zijn. Het inspectieverslag van de R.M.L.Z., opgemaakt in oktober 1978, spreekt weliswaar van 'bufferzone', maar dat houdt niet in dat de bedoelde percelen geen 'landschappelijke waarde' uit zichzelf bezitten";

Overwegende dat het kasteel "Hof ter Saksen" werd beschermd als monument om reden van zijn artistieke en historische waarde; dat de gronden rond het kasteel werden gerangschikt als landschap om reden van hun historische en esthetische waarde; dat, wat die gronden betreft, het rangschikkingsbesluit een onderscheid maakt tussen het "kasteelpark van het 'Hof ter Saksen'" en "de aanpalende landerijen"; dat de gronden die thans nog het voorwerp zijn van het annulatieberoep deel uitmaken van die "aanpalende landerijen"; dat die landerijen gelegen zijn naast het "kasteelpark";

Overwegende dat het "kasteelpark" in een verslag van 7 januari 1975 van het Provinciaal Comité voor Monumenten en Landschappen als volgt wordt beschreven : "De zon was van de partij om de charme van het park totaal te maken. Een rijkdom

aan bomen, silhouetten en kleuren. Een getuigenis van 50 jaar inzet en zorg om deze natuurarchitectuur waardevol te bestendigen"; dat het Provinciaal Comité op het einde van het verslag het volgende voorstel doet : "Klassering als landschap van het kasteel en de twee paviljoenen, in functie van de omgeving. Als nodige omgeving die meteen beschermd zou moeten blijven stelt de delegatie de zone voor aangeduid op het B.P.A., nr. 21, door stedenbouwkundige E. EGGERMONT, in opdracht van het gemeentebestuur opgemaakt. Deze zone is minimum de aldaar aangeduide 'te beschermen Parkstrook' maximum waren de 'te beschermen Landbouwstreek' hierbij te betrekken"; dat niet betwist wordt dat deze volgens het Provinciaal Comité "te beschermen landbouwstreek" behoort tot de bij het bestreden besluit als landschap gerangschikte "aanpalende landerijen"; dat in een niet-gedagtekend verslag van een in oktober 1976 door de Rijksdienst voor monumenten- en landschapszorg verricht onderzoek wordt vermeld :

" Deze gebouwen zijn opgetrokken in een prachtig park van iets meer dan 10 hectare, waarrond als directe bufferzone ongeveer 25 hectare landbouwgrond liggen (al of niet beboste weiden). Het park bezit drie dreven van rode beuken, verschillende eeuwenoude beuken, een treurbeuk, rhododendronsmassiefs, uitheemse coniferen, enz. Verschillende paden met brugjes over de sloten, lopen doorheen het park.

" Wat het park en de omliggende landbouwgronden betreft, bestaat er in de onmiddellijke toekomst en zelfs op middellange termijn geen gevaar voor vernieling; zowel het ontwerp van BPA (nr. 21 'Hof ter Saksen', 1.12.1971) als het ontwerp-ge-westplan (Sint-Niklaas-Lokeren, Beveren 15/2) zijn opgemaakt in de zin van conservering, de eigenaar is voor het behoud ervan";

dat dit verslag tot slot de kadastrale gegevens vermeldt met betrekking tot het kasteel, de zijpaviljoenen, het park en de beukendreven enerzijds en deze met betrekking tot de "percelen landbouwgrond als bufferzone" anderzijds; dat de aldus als landbouwgrond aangeduide percelen behoren tot de bij het bestreden besluit als landschap gerangschikte "aanpalende landerijen"; dat de eigenaars nadat het voorstel tot rangschikking hen was betekend, in een bezwaarschrift van 3 mei 1978 zich verzetten tegen de rangschikking als landschap zowel van het park als van de landerijen; dat zij de historische, esthetische en wetenschappelijke waarde van het park bewisten gelet op de staat van verval van het kasteel; dat zij

tevens vroegen de aanpalende landerijen aan de "klassering te onttrekken daar zij geen rechtstreeks verband houden met de waarde van het eigenlijke domein" doch als landbouwgronden moeten worden beschouwd, dat het eerste bezwaar door de Rijksdienst voor monumenten en landschapszorg in essentie werd beoordeeld als volgt :

" In de 'Gouden Delta 3', Wageningen 1977 wordt het domein "tweemaal vermeld :

" 1. in bijlage 1 : Proeve van landschapsevaluatie

" 2. in bijlage 2 : Ecologische evaluatiekaart

"verder wordt het park vermeld in de 'Inventaris van de landschappen, Provincie Oost-Vlaanderen, 1970 (L. De Coninck, A. Dhont) om zijn esthetisch belang";

dat het tweede bezwaar werd beoordeeld als volgt :

" De geciteerde weide- en akkerpercelen maken wel deel uit van het domein. Ze zijn gelegen binnen het drevensstelsel rond het domein. Omdat de landbouwfunctie niet in het gedrang mag komen, maar om te vermijden dat er een bioindustrie zou worden ingeplant wordt voorgesteld de desbetreffende erfdienstbaarheid als volgt te formuleren : 'Het oprichten van een gebouw of constructie of het plaatsen van een inrichting, zelfs uit niet duurzame materialen, ..., mits toestemming van de Minister of zijn gemachtigde";

dat de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen op 13 december 1979 gunstig advies uitbracht over de voorgenomen rangschikking als landschap in de volgende bewoordingen :

" Gezien het voorstel tot bescherming als landschap van het kasteelpark en de aanpalende landerijen geen fundamentele bezwaren heeft kunnen oproepen, noch t.o.v. het gewestplan, noch m.b.t. de vrijheid van de landbouwer, noch m.b.t. bestaande vergunningen, dient dit om reden van de historische en esthetische waarde bij koninklijk besluit gerangschikt te worden";

Overwegende dat artikel 6 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen bepaalt dat landschappen waarvan het behoud in historisch, esthetisch of wetenschappelijk opzicht van nationaal belang is, kunnen gerangschikt worden onder de voorwaarden en in de vormen vastgesteld bij artikel 1; dat artikel 1, gewijzigd bij het decreet van 13 juli 1972, bepaalt dat de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen een met redenen omkleed advies verleent over elk voorstel tot rangschikking; dat uit die wetsbepalingen volgt dat uit het advies van de Koninklijke Commissie de redenen moeten blijken van de voorgenomen rangschikking nl. waarom het behoud van het

landschap in historisch, esthetisch of wetenschappelijk opzicht van nationaal belang is;

Overwegende dat het advies dat de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen op 13 december 1979 terzake uitbracht, niets zegt over de historische en esthetische eigenschappen die de Koninklijke Commissie, en nadien het bestreden besluit aan de aanpalende landerijen van het kasteelpark toeschrijft; dat het feit dat de voorgenomen rangschikking, althans naar het oordeel van de Koninklijke Commissie geen fundamentele bezwaren heeft kunnen oproepen, uiteraard geen historische of esthetische waarde verleent aan de gronden die ervan het voorwerp zijn; dat alleen een expliciet en beredeneerd advies, waarin de Koninklijke Commissie de bij de wet vereiste eigenschappen van het landschap beschrijft en waarin de door de eigenaars ingediende bezwaren, die precies het bestaan van die eigenschappen betwistten, mede worden onderzocht en beantwoord, grondslag had kunnen zijn van de rangschikking door de Vlaamse Executieve; dat het middel gegrond is;

Overwegende dat de overige middelen van het verzoekschrift voor zover zij betrekking zouden hebben op de gronden in geding, mochten zij ontvankelijk en gegrond zijn, tot geen ruimere vernietiging kunnen leiden dan het hiervoren gegrond bevonden middel; dat zij niet moeten onderzocht worden,

B E S L U I T :

Artikel 1.

In de afstand van het geding in de eerste zaak wordt bewilligd.

Artikel 2.

In de gedeeltelijke afstand van het geding in de tweede zaak wordt bewilligd.

Artikel 3.

Vernietigd wordt het koninklijk besluit van 7 februari 1980 houdende rangschikking als landschap van de aan het kasteelpark "Hof ter Saksen" aanpalende landerijen, gelegen te Beveren-Waas, en aldaar ten kadaster bekend sectie D, nrs. 678 f, 678 i, 679 a, 681 a, 680, 683 a, 684 a, 685 c, 686 c, 687 a, 688 a, 689, 694, 695, 698 b, 700 e, 700 f, 701 b, 725, 720 c, 720 b, 721 b, 721 c en 722.

Artikel 4.

Dit arrest zal bij uittreksel worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op dezelfde wijze als het gedeeltelijk vernietigde koninklijk besluit.

Artikel 5.

De doorhaling wordt bevolen van de overschrijving van het gedeeltelijk vernietigde koninklijk besluit op het kantoor der Hypotheken te Dendermonde.

Artikel 6.

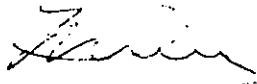
De kosten van de eerste zaak, bepaald op zevenhonderd vijftig frank, komen ten laste van de n.v. Etablissements Edmond MEERT.

De kosten van de tweede zaak, bepaald op tweeduizend tweehonderd vijftig frank, komen ten laste van de n.v. Etablissements Edmond MEERT voor een bedrag van zevenhonderd vijftig frank en ten laste van het Vlaamse Gewest voor een bedrag van vijftienhonderd frank.

De kosten van de in artikel 5 van dit arrest vermelde doorhaling komen eveneens ten laste van het Vlaamse Gewest.

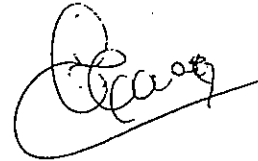
Aldus te Brussel uitgesproken op negen november 1900
negenentachtig in de openbare terechtzitting van de VIIe kamer van
de Raad van State, samengesteld uit Kamervoorzitter Gh. TACQ,
Staatsraden M. VRINTS en R. TULKENS, en Griffier
G. DE SLOOVER.

De griffier,

G. DE SLOOVER.

De voorzitter,

Gh. TACQ.